

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Назарзода Рустам Саидмурод дар мавзӯи «Имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ ҳамчун воситаи арзёбии сифати таҳсилот (дар мисоли низоми таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ)

Рушди бошиддати низоми тестгузаронии педагогӣ дар миқёсҳои калон боиси ошкоро гардидани низоми маориф ба ҷомеа дар самти арзёбиҳои марбут ба натиҷаҳои раванди таълим мегардад. Вобаста ба ин, шароитҳои созгор барои истифодаи мақсадноки мавод, технология ва үсулҳои тестгузаронӣ дар таҷрибай таълимии оммавӣ муҳайё мегарданд. Дар ин асно, ҳуди концепсияи арзёбии сифати таҳсилот низ мавриди такмил ва таҷдиди назаррас қарор гирифта, на танҳо ба хонандагон ва дастовардҳои онҳо, балки ба муассисаҳои таълимӣ, омӯзгорон ва умуман, ба тамоми ҷабҳаҳои низоми маориф низ таъсиррасон ҳоҳад буд. Тестгузаронӣ, беш аз пеш, ба ҷузъи ҷудонашавандай раванди таҳсилот ва идораи сифати он, усули инкишофи хонандагон дар раванди таълим ва назорати он мубаддал мегардад.

Гузариш ба низоми имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии қасбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар низоми маорифи кишвар ислоҳоти ҷиддӣ ва назаррасеро ба миён овард, муҳиммияти масъалаи арзёбии дастовардҳои таълимии хонандагонро бо истифода аз тестҳо боз ҳам бештар намуд.

Мавзӯи ба сифати кори таҳқиқотӣ интихобнамудаи үнвонҷӯ Назарзода Р. С. ба яке аз масъалаҳои барои низоми маорифи кишвар мубрам: асосноксозии имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ ҳамчун воситаи муосири арзёбии дастовардҳои таълимии довталабони курсиҳои донишҷӯйӣ дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии қасбии ҷумҳуриӣ – ҳатмкунандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумии кишвар баҳшида шудааст. Бо дарназардошти он, ки то ба имрӯз, масъалаи арзёбии дастовардҳои таълимии ҳатмкунандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ ҳамчун мавзӯи мустақили илмӣ мавриди таҳқиқот қарор нагирифтааст, бешубҳа аз муҳим будани мавзӯи рисолаи диссертатсия гувоҳӣ медиҳад.

Унвонҷӯ кори анҷомдодаи таҳқиқотияшро дар муқаддима, ду боб, ҳулосаҳои умумӣ ва таклифу пешниҳодҳо инъикос намудааст.

Дар муқаддимаи диссертатсия мубрамияти мавзӯъ, сатҳи омӯзиш ва коркарди он, ҳадаф, обьект ва предмети таҳқиқот, фарзия ва вазифаҳои таҳқиқот, асосҳои назариявию методологӣ ва усулҳои таҳқиқот, навгониҳои илмӣ ва аҳамияти назариявию амалии таҳқиқот, пойгоҳи таҳқиқот ва қисматҳои дигари муҳимми диссертатсия ба таври возеху равshan арзёбӣ гардидаанд.

Боби якуми диссертатсия – «Заминаҳои назариявӣ, методология ва воситаҳои арзёбии натиҷаҳои таълим» аз се зербоб иборат буда, дар он нигоҳҳои гуногун дар таърифи мағҳуми «сифати таҳсилот», тестгузаронии педагогӣ ҳамчун усули самаранок ва боэътимод дар арзёбии дастовардҳои таълимӣ ва хусусиятҳои имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ мавриди баррасӣ қарор дода шудаанд.

Боби дуюми диссертатсия – «Натиҷаҳои имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ ҳамчун пойгоҳи маълумот дар арзёбии сифати таҳсилоти үмумӣ» низ аз се зербоб иборат аст. Он ба тавсифи соҳтор ва хусусиятҳои субтестҳои имтиҳони үмумӣ, усул ва воситаҳои оморию риёзӣ барои таҳлилу арзёбии натиҷаҳои тестгузаронӣ нигаронида шуда, дар он динамикаи натиҷаҳои субтестҳои даҳлдор дар давоми шаш соли аввали ташкил ва баргузории имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ (солҳои 2014-2019) таҳлил гардидаанд.

Дар хуносай диссертатсия үнвонҷӯ масъалаҳои бамиёнгузоштаашро натиҷагирӣ намуда, оид ба муҳиммияти ҳар яки он дар самти ташаккул ва рушди тестшиносӣ ва андозагириҳои педагогӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон андешаву назари ҳудро дар шакли хуносаҳои үмумӣ ва таклифу пешниҳодҳо иброз доштааст.

Натиҷаҳои асосии назариявию амалии таҳқиқот дар 23 мақолаи илмии ба табъ расонидаи муаллиф, аз ҷумла, дар 12 мақолаи дар маҷаллаҳои тақризшавандай аз ҷониби Комиссияи олии атtestатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияшуда инъикос ёфтаанд. Ҳамзамон, доир ба мазмун ва мундариҷаи асосии рисола үнвонҷӯ дар як қатор конференсияҳои ҷумҳуриявию байналмилалии илмӣ-амалӣ ва назариявӣ иштирок варзида, дар онҳо бо маърӯза баромадҳо кардааст.

Кори таҳқиқотии анҷомдодаи Назарзода Р. С. аз рӯйи мавқеи муҳиммият, ҷиҳатҳои масъалагузорӣ ва баррасию баёни андеша ба таври возеху равshan ва моҳирона иҷро карда шудааст. Забон ва услуби баёни маводи илмӣ-таҳқиқотӣ соддаю равон буда, ба меъёрҳои забони адабии тоҷикӣ ҷавобғӯ аст.

Дар умум, таҳлили автореферати диссертатсияи Назарзода Р. С. ба чунин хуносабарорӣ водор месозад, ки муҳаққиқ аз ўӯдаи ичрои вазифаҳои дар наздаш гузошташуда муваффақона баромада, ба ҳадафи таҳқиқот ноил гардидааст. Аз ин рӯ, диссертатсия кори илмии анҷомёфта ба ҳисоб меравад. Усулҳо ва технологияҳои таҳқиқотие, ки муҳаққиқ дар давоми омӯзиши объект ва предмети таҳқиқот аз онҳо истифода бурдааст, бо таҷрибаи мавҷудаи фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ дар соҳаи педагогика мувофиқ ҳастанд. Мазмун ва мундариҷаи автореферат ифшогари пурраи маҷмӯи натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф мебошанд.

Дар асоси далелҳои болоӣ, бо боварӣ метавон эътироф намуд, ки диссертатсияи үнвонҷӯ Назарзода Р. С. дар мавзӯи «Имтиҳонҳои марказонидай дохилшавӣ ҳамчун воситаи арзёбии сифати таҳсилот (дар мисоли низоми таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон)» ба талаботи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва үнвони илмӣ (дотсент, профессор)» пурра мувофиқат мекунад ва муаллифи он – Назарзода Рустам Сайдмурод сазовори соҳиб шудан ба дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (ilmҳои педагогӣ) мебошад.

Муқарриз:

доктори илмҳои педагогӣ, дотсенти
кафедраи педагогика, равоншиносӣ
ва методикаи фани Донишгоҳи давлатии
Хоруғ ба номи М. Назаршоев

Ҷумъа Булбулов

Маълумот барои тамос:

736000, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Хоруғ, кӯчаи Ш. Шотемур, 28.
Телефон: +992-93-500-62-43. e-Mail: juma.bulbulov1955@gmail.com.

Имзои дотсент Булбулов Ҷумъаро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати қадрҳо ва корҳои
маҳсуси Донишгоҳи давлатии
Хоруғ ба номи М. Назаршоев

К. Шабдоллов